

Seksespecifieke opvoeding

God staat aan de kant van de man

Kinderen hebben de toekomst, maar geldt dat ook voor de kinderen in India? Het zijn vaak de moeders die verantwoordelijk zijn voor de opvoeding van kinderen. Zo ook in Nagwa, een wijk aan de rand van Varanasi. Hier wonen gezinnen uit de lage kaste in kleine huisjes dicht op elkaar. Transcultureel pedagoog Yvonne van Heerwaarden deed er onderzoek en bericht.

Hoeveel mensen er precies wonen in Nagwa is vrij onduidelijk. De kronkelende straatjes leiden gemakkelijk naar een achterkamertje waar zich weer een hele familie bevindt. De meeste families hebben het financieel niet gemakkelijk. Vaak zijn het de mannen die veelal met de fietsriksja geld verdienen. Maar zonder hulp van de vrouw lukt het hen bijna niet het hoofd boven water te houden. Zij werkt, naast al haar werkzaamheden thuis, ook vaak bij een andere familie in de huishouding. Deze vrouwen hebben zelf nauwelijks onderwijs gevolgd, maar worden wel geacht hun kinderen later een betere toekomst te bieden. Zijn deze vrouwen zich bewust van het belang van de opvoeding? Wat vinden zij van groot belang om door te geven aan de toekomstige moeders in India?

Teleurstelling

De sociaal-culturele verschillen tussen jongens en meisjes in India zijn groot. Deze beginnen al bij de geboorte. De

status van de vrouw en de familie stijgt zodra er een jongetje wordt geboren. Hoe meer jongens worden geboren des te meer aanzien de moeder verwerft. De geboorte van een meisje betekent bijna altijd een teleurstelling voor de ouders. Zo jong als het meisje is moet ze deze teleurstelling overwinnen en vechten voor haar plaatsje in de samenleving.

Meisjes mogen vaak ook geen onderwijs volgen. Ze worden overwegend thuis gehouden, wat hun afhankelijke positie blijvend versterkt. De moeders uit Nagwa hebben deze sociaal-culturele verschillen vroeger als meisje aan den lijve ondervonden en ervaren deze nog steeds. Een vrouw vertelt: "Ik mag niets. Ik mag met niemand praten van mijn schoonmoeder. Als ik straks terug kom van dit interview vraagt ze ook waar ik zolang geweest ben en krijg ik er van langs." Toch leidt onvrede met de gang van zaken niet vanzelfsprekend tot verzet.

Het hindoeïsme in India drukt een zwaar stempel op de identiteit van de

vrouw. Het ultieme doel van bestaan voor de hindoes is *moksha*. Hiermee wordt zelfrealisatie bedoeld, dat wil zeggen de verlossing en bevrijding van het aardse leven. Dit fenomeen staat centraal in de Indiase cultuur. Vrouwen kunnen in eerste instantie deze beloofde vrijheid niet ontvangen; zij moeten eerst herboren worden als man. Een vrouw in India heeft bovendien geen eigen identiteit; deze wordt bepaald door haar relatie ten opzichte van anderen. Ze is dochter van haar ouders, vrouw van haar man en moeder van haar zoons. Haar hele leven staat ze onder mannelijke autoriteit. Dit betekent dat de vrouw in de hindoeïet dan ook geen status heeft.

Bruidsschat

Kamla, een vrouw van zo'n 45 jaar oud, hoopte tijdens haar tweede zwangerschap op een tweede zoon. "Als je één oog hebt, betekent dat je er eigenlijk geen hebt. Alleen met twee ogen kun je goed zien." Bovendien brengt de geboorte van een meisje grote zorgen met zich mee. Een dochter krijgt eerst liefde, verzorging en een goede opvoeding, maar daarna gaat ze toch naar haar toekomstige (schoon)familie. Alle aandacht en moeite die er voor het meisje wordt gedaan komt enkel en alleen de andere familie ten goede.

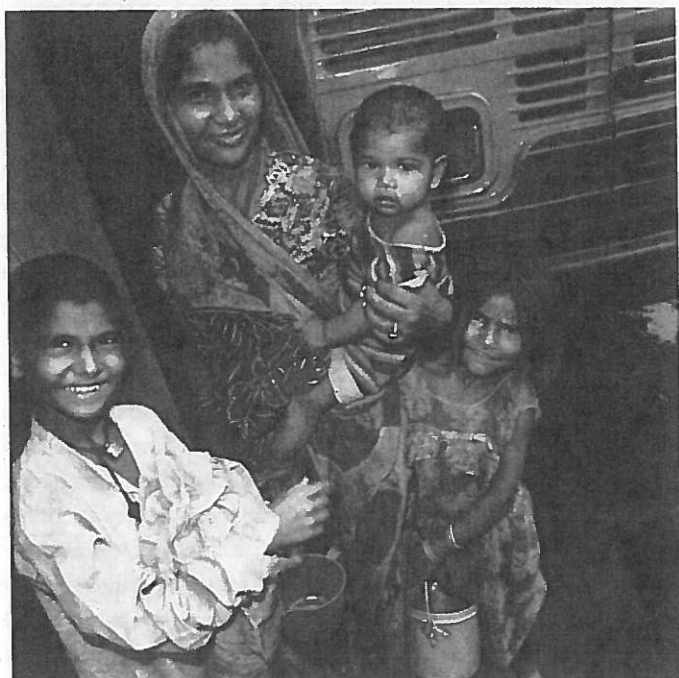

foto: Henk Braam

Waarom zou je het beetje geld dat je hebt investeren in een meisje?

Bovendien is het nog niet eens zo gemakkelijk om een goede familie voor de dochter te vinden. Het arrangeren van een huwelijk wordt beheerst door de grootte van de bruidsschat die de familie van het meisje aan de familie van de jongen dient te geven. De eisen die tegenwoordig aan een bruidsschat worden gesteld zijn enorm en voor veel families niet meer op te brengen. Ondanks dat het verschijnsel van het uitwisselen van een bruidsschat wettelijk al jaren is afgeschaft, betekent dat natuurlijk niet dat hier in praktijk ook echt een einde aan is gekomen.

Kamla's huwelijk werd gearrangeerd toen ze dertien jaar oud was. Vijf jaar later verliet ze voorgoed haar familie om naar haar man te gaan. Ze vond het heel moeilijk om afscheid te nemen en naar de nieuwe familie te vertrekken. Toch zullen ook haar kinderen een gearrangeerd huwelijk tegemoet zien. Ze ziet het als haar taak en verantwoordelijkheid om voor haar dochters een goede man te vinden. Het belang om aan de verwachtingen van de samenleving te voldoen, weegt heel zwaar bij de vrouwen in Nagwa.

Sarasvati, een vrouw van rond de dertig komt in een fleurige *sari* het huisje binnenlopen. In tegenstelling tot veel andere vrouwen die zo op de grond zijn gaan zitten, neemt ze meteen op het daar voor bestemde matje plaats. Ze heeft drie kinderen; een zoon en twee dochters. Veel vrouwen spreken als het hun kinderen betreft, in eerste instantie alleen over hun zonen. Later wordt dan duidelijk dat zij vaak ook nog dochters hebben.

Zo'n elf jaar geleden, op het moment dat Sarasvati voor de eerste keer zwanger was, hoopte ze dat ze een zoon zou krijgen. Ze bad hiervoor tot Shiva en had geluk. Toch wilde ze ook nog graag een dochter. "Tegenwoordig kun je niet meer verwachten dat de jongen later voor de familie zorgt. De tijden zijn aan het veranderen. Nu zijn de meisjes veel

zorgzamer en denken meer om de familie." Sarasvati was één van de weinige vrouwen met een *love marriage*.

In haar jonge jaren heeft ze het niet gemakkelijk gehad. Op jonge leeftijd verloor ze haar moeder, terwijl haar vader dronk en gokte. Als hij verloor moest zij het ontgelden en werd ze geslagen. De man van Sarasvati was verliefd op haar en benaderde de familie. Ze had hem een paar keer ontmoet, maar was erg bang dat hij ook op haar vader zou lijken. Ze trouwde en hij was aardig. Zeventien jaar was ze. Haar kinderen mogen in de toekomst zelf kiezen met wie ze willen trouwen. Als haar kinderen willen dat zij het regelt, dan is dat prima.

Negatief zelfbeeld

Maar slechts weinig vrouwen hebben de kracht om tegen het negatieve vrouwbeeld in de samenleving in te gaan. Veel vrouwen in Nagwa zien het als de belangrijkste taak in de opvoeding om hun dochters die houding mee te geven die nodig is om te overleven. Hoewel de vrouwen zelf enorm veel pijn en moeilijkheden hebben ervaren, proberen deze moeders hun kinderen zo op te voeden dat zij bestand zijn tegen de harde werkelijkheid die maatschappij heet. Zij moeten hun achtergestelde positie begrijpen en er mee leren omgaan. Van de man wordt tenslotte verwacht dat hij zich superieur gedraagt ten aanzien van de vrouw. Terwijl de rol van de vrouw juist is om haar eerbied voor hem te tonen. Dit is de harde les die zij zelf in het leven hebben geleerd.

Sarasvati is een uitzondering. Ze kan heel fel uit de hoek komen als het haar dochters betreft. Haar dochters moeten namelijk onafhankelijk kunnen zijn en alle mogelijke kansen kunnen krijgen. Ze wil ze juist beschermen tegen de moeilijkheden die zij als vrouw, in haar leven is tegen gekomen. "We moeten bovendien nu aardig voor ze zijn, want als ze straks trouwen zijn ze weg."

Ook in de relatie met hun man voelen de vrouwen zich minderwaardig. Dit komt bijvoorbeeld tot uiting tijdens de maaltijd. Volgens gebruik bedient de vrouw de mannen eerst, waarna zij zelf kan gaan eten. Als er niet genoeg eten over is, dan is dat heel jammer voor haar. "Ik kan het wel aan om minder te eten. Ik vind dat helemaal niet erg. Een man dient een volle buik te hebben anders werkt hij niet goed." De dagen van het vasten voor de vrouw zijn bijvoorbeeld ook speciaal gericht op het toekomstige geluk van haar man of haar kinderen. Ondanks dat de hindoeïet vrouwen achterstelt, hechten de meeste vrouwen toch veel belang aan het geloof. Zij halen daar veel steun uit. Juist op deze manier zijn zij in staat om aan alle moeilijkheden het hoofd te kunnen bieden. "God beslist en God geeft. Ik accepteer dat. Je bent geheel afhankelijk van God."

Ook het idee van reïncarnatie speelt een belangrijke rol in het leven van de hindoes. Het terugkomen in het aardse leven en de manier waarop maakt nog eens extra duidelijk hoe de vrouwen over het vrouw zijn denken. "Ik wil als man terugkomen, dan kan ik eindelijk al mijn wensen vervullen. Ik wil

terugkomen als koe. Iedereen beschouwt me dan als heilige: God."

Sommige vrouwen willen helemaal niet terugkomen. Een vrouw die heel graag een dochtertje had willen krijgen, vertelde: "God staat aan de kant van de man. Ik wilde het goede voor mijn dochters, hen betere kansen geven. Hij gaf mij die kans niet." Ze kreeg vervolgens vier kinderen, allemaal zonen.

Jong bewust

Kinderen in de leeftijd tussen de drie en tien jaar zijn bezig de effecten van hun sekse te leren kennen. Rond het zevende jaar is het kind in staat om zijn gedrag aan te passen aan de verwachtingen die volgens culturele standaarden bij zijn of haar gedrag passen. Ook de kinderen uit Nagwa hebben ideeën over het beeld van de jongen en het meisje. Een meisje van tien jaar vertelt: "Ik zou liever een jongen willen zijn. Ik wil politie-inspecteur worden en dat is voor een meisje heel moeilijk." Een elfjarig meisje: "Vrouwen worden vaker geslagen en uitgescholden, zij krijgen meer straf. Jongens komen er gemakkelijk van af. Jongens spelen, doen niets en kunnen overal heen. Vrouwen worden beperkt in hun mogelijkheden en zij moeten al op jonge leeftijd heel hard werken." Een ander meisje vertelt: "Ouders houden nu eenmaal meer van hun zonen dan hun dochters." Deze meisjes zijn zich al vrij jong bewust van de sekse gerelateerde ongelijke kansen en mogelijkheden. Een jongen van negen jaar oud vertelt echter over z'n zus: "Een zus van mij is heel slim en heeft iedereen in haar macht. Grote meisjes spelen de baas in grote gezinnen."

Vrouwen in India zijn door hun geschiedenis en de jarenlange onderdrukking door het kastenstelsel lam geslagen. Door traditionele waarden en een eenzijdige interpretatie van religieuze beginselen, worden zij in sociaal en economisch opzicht achtergesteld. De oorzaak van deze verschillen moeten worden gezocht in socio-culturele, religieuze en economische factoren.

Deze verschillen komen in de opvoeding van jonge kinderen al tot uiting. Ze worden indirect doorgegeven en versterkt. Als het meisje ontdekt dat ze in haar cultuur ondergeschikt wordt beschouwd aan de jongen, kan dat het zelfvertrouwen van het meisje aantasten. Het moederschap is voor de Indiase vrouw een manier om een doel en een identiteit te verwerven. Door de kinderen met deze denkbeelden op te voeden worden de sociaal-culturele verschillen tussen man en vrouw in stand gehouden. De macht ligt in de handen van de moeders; of de moeders zich daar bewust van zijn is een tweede. Alleen staan zij waarschijnlijk machteloos, maar met steun en hulp waarbij de vrouwen worden aangesproken op het zelfvertrouwen en zelfrespect, moeten zij tot veel in staat zijn.

Yvonne van Heerwaarden

Kent u mensen in uw omgeving die geïnteresseerd zijn in India?

Bezorg India Nu een fantastisch millenniumeinde door nieuwe abonnees op te geven.

Uiteraard doet India Nu iets terug voor de moeite!

Bij één nieuwe abonnee ontvangt u het informatieve boekje 'Kinderarbeid in India'.

Bij twee (of meer) nieuwe abonnees kunt u kiezen uit:

- 'Vorbij de Indus', een bundel reisimpressies van Indiagangers

- 'Achter in de Rij', een boek over de inheemse volken van India

Uiteraard kunt u ook de voorkeur geven aan:

- 'Kinderarbeid in India'

Toezending volgt na betaling van het abonnementsgeld voor 1999 (f35,-) door de nieuwe abonnee(s).

Mijn naam:

Adres:

Postcode/Plaats:

Telefoon:

Nieuwe abonnee 1

Naam:

Adres:

Postcode/Plaats:

Telefoon:

Nieuwe abonnee 2

Naam:

Adres:

Postcode/Plaats:

Telefoon:

Nieuwe abonnee 3

Naam:

Adres:

Postcode/Plaats:

Telefoon:

Ik kies voor:

- Vorbij de Indus
- Achter in de rij
- Kinderarbeid in India